

ע"פ 9387/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 9387/16

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה מיום
03.11.2016 בת"פ 21284-02-16 שניתן על ידי כבוד
השופטת ר' בש

תאריך הישיבה: כ"ז בסיון תשע"ז (21.6.17)

בשם המערער: עו"ד גדעון קוסטא

בשם המשיבה: עו"ד בת שבע אבגז

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

1. המערער הורשע ביום 8.6.2016 - על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון (ללא הסכמה לעניין העונש) - בעבירות של סיוע להצתה (עבירה לפי סעיף 448(א) רישא וסעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז-1977) ושהייה בלתי חוקית בישראל (עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952).

2. לפי כתב האישום המתוקן סייעו המערער והנאשם השני בכתב האישום לנאשם 1 בכתב האישום להצית אופנוע השייך למתלונן, בהמשך לסכסוך שנתגלע בין הנאשם 1 לבין המתלונן. בעת ביצוע העבירה שהה המערער בישראל ללא היתר כדין ובניגוד לחוק, משפקעה אשרת התייר שבאמצעותה נכנס לישראל כשנה ותשעה חודשים לפני תאריך ביצוע עבירת הסיוע להצתה.

3. מתסקיר שירות המבחן שהונח לפני בית המשפט המחוזי עולה, בין היתר, כי המערער אישר שהחל להשתמש בסם מסוג קנאביס, בנסיבות חברתיות, בעת שהותו בישראל וכי בשתי בדיקות שתן לאיתור סם שנערכו לו נמצאו שרידי סם מסוג קנאביס. עוד צוין כי המערער קיבל אחריות פורמאלית לביצוע עבירת הסיוע להצתה, אך התקשה לייחס חומרה משמעותית למעשיו נוכח מעמדו כמסייע. המערער ציין כי הוא צרך אלכוהול טרם ביצוע העבירה ביחד עם אחד משני הנאשמים האחרים, וכי הדבר הקהה את יכולתו להבין את המתרחש. שירות המבחן התרשם כי מאז הגעתו לישראל המערער סיגל אורח חיים בעייתי, תוך התחברות לגורמים בשולי החברה. המערער שלל נזקקות טיפולית ולכן לא שולב בפיקוח מעצר בשירות המבחן ולא ניתנה המלצה טיפולית בעניינו. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להישנות התנהגות בעייתית מצד המערער והמליץ להשית עליו ענישה מוחשית וברורה, תוך מתן משקל לגילו הצעיר, עברו הנקי ולקייח האחריות על חלקו בביצוע העבירה.

4. בטיעוניו לפני בית המשפט המחוזי הדגיש המערער את חלקו הקטן באירוע ההצתה ואת נסיבותיו האישיות המורכבות שהובילו להשתלבותו עם גורמים שוליים בחברה.

5. המשיבה הפנתה לאמור בתסקיר שירות המבחן וטענה כי בנסיבות המקרה דן יש להשית על המערער עונש מוחשי ומרתיע במסגרת מתחם העונש ההולם לו טענה (בין ל-24 חודשי מאסר בפועל).

6. לאחר ששמע את טיעוני הצדדים ולאחר ששקל את כלל השיקולים הרלבנטיים השית בית המשפט המחוזי על המערער מאסר בפועל בן שמונה חודשים (בניכוי ימי מעצרו) ומאסרים מותנים.

7. בערעורו שב המערער על מרבית הטענות שאותן העלה לפני הערכאה הדיונית. כך, נטען כי העונש שהושת עליו חמור וש"הפער המזערי בין העונש שנגזר על המערער לבין העונש שנגזר על הנאשם 1, אינו מתיישב עם הפער העצום בין חלקיהם בביצוע העבירה, ואף לא עם ההבדל בעברם הפלילי". עוד מוחה המערער כי העונש שהושת עליו "חמור יותר מזה שהוטל על הנאשם 2, אשר חלקו בביצוע העבירה ובמיוחד בתכנונה גדול בהרבה מזה של המערער". יצוין כי על הנאשם 1 הושתו 12 חודשי מאסר ועל הנאשם 2 - שהיה קטין בעת ביצוע העבירה - הושתו ששה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. לעניין העבירה השנייה שבביצועה הורשע על פי הודאתו (עבירת השהייה הבלתי חוקית בישראל); נטען כי "כלל לא היה מקום להטיל עליו מאסר בפועל בגין אותה עבירה, או לקחת אותה בחשבון לעניין משך המאסר".

8. בתסקיר עדכני שתאריכו 18.6.2017 הציע שירות המבחן לעכב את ההכרעה בערעור לתקופה בת כארבעה חודשים, כדי לאפשר הפניית המערער לאבחון וטיפול ביחידה להתמכרויות בחדרה (להלן: היחידה). צוין כי בתום תהליך האבחון תכונס ועדת אבחון ותקבע תוכנית טיפולית למערער, עליה יפקח שירות המבחן, תוך עמידה בקשר עם גורמי הטיפול. לבסוף שירות המבחן הודיע כי יגיש תסקיר משלים בעניינו של המערער.

9. בדיון שהתקיים ביום 21.6.2017 טענה המשיבה כי לא נפל פגם בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, וכן כי העונש שהוטל על המערער ועל הנאשמים האחרים "חורג לקולא". עוד נטען כי פער הגילים בין המערער לבין הנאשם 2 הינו פער משמעותי, המצדיק את פער הענישה בין השניים.

10. לאחר ששמענו את טיעוני הצדדים לפנינו החלטנו לקבל את הצעת שירות המבחן והורינו לו להגיש תסקיר עדכני בעניינו של המערער עד ליום 19.9.2017.

11. מהתסקיר העדכני, שתאריכו 18.9.2017 עולה כי המערער הוזמן לשתי בדיקות שתן בשירות המבחן אולם נמנע מלהגיע. יתר על כן, מגורמי הטיפול ביחידה נמסר כי המערער החל בקשר עם היחידה לאחר הדיון לפנינו ובבדיקות שתן שנמסרו על ידו ביחידה "נמצאו ... שרידי סם מסוג קנאבינואידים" לפי שירות המבחן התקשה המערער להגיע באופן סדיר לפגישות שנקבעו עמו, החסיר שתי פגישות ברצף עם העו"ס המטפל ועלה ספק באשר ליכולתו להירתם להליך טיפולי ממושך ויציב. נוכח האמור לעיל לא הציג שירות המבחן תוכנית שיקומית עבור המערער.

12. נראה איפוא כי המערער לא ניצל את ההזדמנות שניתנה לו, באישורנו, על ידי שירות המבחן והיחידה, ועולה מהתסקיר העדכני כי לכאורה הוא ממשיך לצרוך סמים.

משכך נדרשים אנו לטענותיו בערעור.

אין אנו מקבלים את הטענה כי העונשים שהושתו על המערער ועל הנאשמים האחרים חמורים או חורגים ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דנן. יתר על כן, גם אם הפער בין עונשו של הנאשם 1 לבין עונשו של המערער היה אמור להיות גדול יותר לחובת הנאשם 1, אין להסיק מכך כי יש להקל בעונש, הראוי כשלעצמו, שהושת על המערער. בנוסף, קיים שוני רלבנטי בין המערער לבין הנאשם 2 שהצדיק הקלה בעונשו של הנאשם 2 בהשוואה לעונשו של המערער. לא זו בלבד שהנאשם 2 היה קטין בעת ביצוע העבירה, אלא שלחובת המערער בלבד נזקפה עבירת השהייה בלתי חוקית בישראל. יתר על כן, כבר נפסק לא אחת כי הענישה אינה "נוסחה מתמטית" ומלאכת הענישה היא תמיד אינדיבידואלית [השוו: ע"פ 6602/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (11.5.2015)] בית המשפט המחוזי בחן את מכלול השיקולים הרלבנטיים ואיזן ביניהם כהלכה עת השית על הנאשמים - ובהם המערער - את עונשיהם. יתר על כן, לא ראינו כי נפלה שגגה כלשהי בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, ומשכך, אין מקום להתערבותנו בו.

13. הערעור נדחה אפוא.

14. המערער יתייצב לתחילת ריצויו עונש המאסר ביום 15.10.2017 עד השעה 10:00 בימ"ר קישון, כשברשותו

תעודה מזהה, ועותקים מגזר דינו של בית המשפט המחוזי ומפסק דין זה.

ניתן היום, ח' בתשרי התשע"ח (28.9.2017).

שופט

שופטת

שופט
